

Kostenkennis kóst niet, maar bespaart

In Nederland zijn bij elk bouwproject van enige omvang een architect, een constructeur en een installatieadviseur betrokken, en vaak ook nog een bouwfysicus. Vreemd eigenlijk dat een kostendeskundige daar niet standaard bij hoort, vindt Rob van der Heiden. Áls er namelijk problemen zijn, gaan die bijna altijd over geld. Onafhankelijke kostenkennis kan een hoop ellende – en geld – besparen.

Hoe je het ook wendt of keert, geld speelt een grote rol in de bouw. De 'producten' die we met z'n allen maken zijn om te beginnen zeer kapitaalintensief. Tegelijkertijd is geld een van de meest tastbare 'latten' waarlangs beslissingen nog altijd worden gelegd. Bij de meeste keuzes is de prijs de bepalende factor. Tot zover geen misverstand. Dat is er wel over de rol van de kostendeskundige in deze financiële kant van ontwerpen en bouwen.

Kostendeskundigheid is niet hetzelfde als calculeren. Een kostendeskundige is geen calculator, maar iemand die in het vroegste stadium de ambities en het geld dat daarvoor nodig is, bij elkaar brengt. Dat is dus iets heel anders dan de architect die van zijn ontwerp een kostenraming maakt. Zodra bij de aanbesteding de aannemer aan datzelfde ontwerp gaat rekenen, blijkt vaak pas dat de harde werkelijkheid toch een heel andere is dan die van de architect. Een weg terug is er dan vaak niet meer.

Bijna alle partijen die in het ontwerp- en bouwproces kosteninformatie verstrekken, vullen die vanuit hun eigen perspectief in. Ze hebben immers een ander belang dan de opdrachtgever. Dat is logisch, alleen realiseert die laatste zich dat vaak maar ten dele. En zo worden ramingen al snel voor waar aangenomen. Euro's zijn immers keihard, toch? Nee dus. Een architect die de kosten van zijn ontwerp raamt, kijkt er heel anders naar dan de bouwer die het mag gaan bouwen. Daartussen zit een wereld van verschil.

Toch zit er bij veel projecten géén onafhankelijke kostenspecialist aan tafel. En dat is dan weer het gevolg van het zand dat we onszelf op dit gebied in de ogen strooien. Kopen we immers niet allemaal dagelijks producten en diensten? En zijn we niet allemaal heel prijsbewust en dús in staat om 'de juiste' keuze te maken? Noem het een aangeboren, onontkoombare vorm van zelfoverschatting. Hoe alledaagser het onderwerp, hoe meer verstand we ervan denken te hebben.

Waar iedereen begrijpt dat die architect, constructeur of installatieadviseur een echt vak heeft – een vak dat iemand zonder opleiding en ervaring onmogelijk zelf kan doen – moet de kostendeskundige nog vaak moeite doen om zijn vak ook écht als vak over het voetlicht te krijgen. Het kost moeite om de grote verschillen in kostendeskundigheid uit te leggen. Dat geldt ook voor het feit dat de schoonheid – de 'winst', zo u wilt – ook van dit vak 'm in de details zit.

De grootste winst zit in de vroegste fase. Dáár wordt de basis gelegd voor een succesvol project. Andersom: als de ambities en het geld in het begin al scheef zitten, reken je dat later niet meer recht. Juist in deze economisch moeilijke fase bewijst de onafhankelijke kostendeskundige zijn grote nut. Juist nu iedere euro telt, nu er scherper aan de wind moet worden gezeild dan ooit, betaalt hoogwaardige kostenkennis zich uit. Kostenkennis kost niet, het bespaart – en niet alleen geld.

Rob van der Heiden RKN is bestuurslid van stichting Register Kostenmanager Nederland (www.stichtingrkn.nl)